

A széles sávú hálózatokról szóló iránymutatás felülvizsgálatára irányuló javaslatot kísérő magyarázó feljegyzés

E feljegyzés célja a széles sávú hálózatokhoz nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás (a továbbiakban: a széles sávú hálózatokról szóló iránymutatás) felülvizsgálatára irányuló javaslat célkitűzéseinek és hatályának tisztázása.

A jól teljesítő, megbízható és biztonságos elektronikus hírközlő hálózatok alapvető támogató eszközként szolgálják az EU digitális transzformációját. Kulcsfontosságú tényezőt jelentenek a digitális szakadék áthidalása szempontjából, mivel összekötik az EU távoli és ritkán lakott területeit, és elősegítik a versenyképesebb és fenntarthatóbb gazdaság kialakítását. A Covid19-világjárvány gazdaságra és társadalomra gyakorolt hatása fokozta az emberek, a vállalkozások és a közintézmények egyre növekvő konnektivitási szükségleteit, és rávilágított arra, hogy milyen kritikus szerepet játszanak az elektronikus hírközlő hálózatok a válságot követő helyreállításban és az EU rezilienciájának előmozdításában.

A széles sávú hálózatokról szóló jelenlegi iránymutatást 2013-ban fogadták el. Konkrét kritériumokat határoz meg a közpénzek elosztására vonatkozóan annak érdekében, hogy minimalizálja a versenyre gyakorolt hatást a leginkább rászoruló területeken kiépített elektronikus hírközlő hálózatok esetében. Célja annak biztosítása, hogy az állami támogatás olyan korszerű infrastruktúrát eredményezzen, amely növeli a fogyasztók jólétét és csökkenti a digitális szakadékot olyan helyzetekben, amikor a kereskedelmi szereplőket semmi nem ösztönzi a beruházásra, ugyanakkor nem vezet a magánberuházás kizorításához, a helyi monopóliumok támogatásához vagy bizonyos technológiák hátrányos megkülönböztetéséhez.

A széles sávú hálózatokról szóló 2013. évi iránymutatásról [értékelés](#) készült annak megállapítása érdekében, hogy az továbbra is megfelel-e a célnak. Az értékelés eredményeit a 2021. július 7-én közzétett szolgálati munkadokumentum tartalmazza. Az értékelés szerint az iránymutatás megfelelő keretet biztosított, támogatva a tagállamokat az európai digitális menetrend és az Európa 2020 stratégia céljainak elérésében. Az értékelés arra is rámutatott, hogy a hatályos iránymutatás továbbfejlesztésére van szükség a legújabb technológiai és piaci és fejlemények figyelembevétele érdekében, hogy a lehető legmegfelelőbbben, a belső piaccal összeegyeztethető módon támogassa az elkövetkező években szükséges beruházásokat. Ez különösen igaz a világjárványt követő helyreállítás vonatkozásában. Emellett az értékelés rávilágított az új szakpolitikai célok relevanciájára e tekintetben. E célok közé tartozik a digitális átállás támogatása, a [gigabit alapú európai információs társadalom célkitűzéseinek](#) megvalósításához való hozzájárulás és a [digitális iránytű](#) végrehajtása. A széles sávú hálózatok a fenntarthatósági célok eléréséhez is elengedhetetlenek. A felülvizsgálat célja tehát a jelenlegi szabályok aktualizálása annak figyelembevételével, hogy – a releváns szakpolitikai és piaci fejlemények fényében – továbbra is biztosítani kell a belső piaccal való összeegyeztethetőséget.

A széles sávú hálózatokról szóló iránymutatás rendelkezéseit az általános csoportmentességi rendelet egészíti ki, amely megállapítja, hogy a tagállamok milyen előzetes összeegyeztethetőségi feltételek mellett hajthatnak végre állami támogatási intézkedéseket a Bizottság előzetes értesítése nélkül. A Bizottság 2021. július 23-án elfogadta [az általános csoportmentességi rendelet módosítását](#) az új többéves pénzügyi kerethez való illeszkedés és a helyreállítással kapcsolatos bizonyos intézkedések megkönnyítése céljából. A módosítás a helyhez kötött széles sávú hálózatokra, valamint a 4G és 5G mobil hálózatokra vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz. Az általános csoportmentességi rendelet széles sávú hálózatokra vonatkozó rendelkezései nem képezik e konzultáció részét.

Az alábbi szakaszok áttekintést nyújtanak azokról a főbb változásokról, amelyeket a Bizottság a felülvizsgálati folyamat jelenlegi fázisában mérlegel. Az iránymutatás tervezetének konzultációra előterjesztett szövege nem végleges – e szöveget a jelen konzultáció során kapott visszajelzések és bizonyítékok fényében újra fogjuk értékelni.

A széles sávú hálózatokról szóló felülvizsgált iránymutatás szövegtervezetében javasolt módosítások

A széles sávú hálózatokról szóló iránymutatás felülvizsgálata jórészt az értékeléssel összefüggésben gyűjtött eredményekre, bizonyítékokra és adatokra, valamint a Bizottság piaci tapasztalataira és a Bizottság határozathozatali gyakorlatával kapcsolatos tapasztalatokra épül.

A felülvizsgálat tervezete többek között az alábbi módosításokra terjed ki:

- i. a gigabites vezetékes hálózatok állami támogatására vonatkozó beavatkozási küszöbértékek összehangolása a jelenlegi és várható technológiai és piaci fejleményekkel;
- ii. útmutatás a mobil hálózatok kiépítéséhez nyújtott támogatásról;
- iii. a helyhez kötött és a mobil hálózatok elterjedését támogató keresletoldali intézkedések (utalványok) formájában nyújtott lehetséges állami támogatás új kategóriája;
- iv. útmutatás arra vonatkozóan, amikor egy üzemeltető saját forrásainak felhasználásával kapcsolódik egy államilag finanszírozott infrastruktúrához annak érdekében, hogy a támogatásnyújtás területén kívül nyújtson szolgáltatásokat;
- v. a nagykereskedelmi hozzáférési kötelezettségek kiigazítása a technológiai előrelépés figyelembevétele érdekében;
- vi. bizonyos fogalmak – például a feltérképezés, a nyilvános konzultáció, a kiválasztási eljárás és a visszakövetelési mechanizmus – tisztázása.

A konzultáció tárgyát képező módosítások célja annak biztosítása, hogy a széles sávú hálózatokról szóló iránymutatás megfelelően figyelembe vegye a piaci és technológiai fejleményeket és a Bizottság prioritásait. A javasolt módosítások arra irányulnak, hogy tükrözzék a végfelhasználók növekvő konnektivitási szükségleteit, és egyértelművé tegyék, hogy milyen feltételek mellett nyújthatnak a tagállamok támogatást, különös tekintettel a piaci hiányosság fennállására és a hálózatok elvárt teljesítményére. Az alkalmazandó szabályok és különösen a Bizottság által alkalmazott összeegyeztethetőségi feltételek tisztázása révén a felülvizsgálat javítani fogja a jogbiztonságot és megkönnyíti a támogatási intézkedések végrehajtását, miközben minimálisra csökkenti a verseny esetleges torzulásait.

Kiemelendő, hogy a mobil infrastruktúra kiépítéséhez és a keresletoldali intézkedésekhez nyújtott állami támogatás értékelése eddig közvetlenül az EUMSZ alapján történt, az állami támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó elvek alkalmazásával, analógia útján vonatkoztatva ezeket a széles sávú hálózatokról szóló iránymutatásra. Az új rendelkezések egyértelműsítik a Bizottság által a szóban forgó intézkedésekkel kapcsolatban alkalmazott összeegyeztethetőségi feltételeket, továbbá figyelembe veszik azokat a piaci fejleményeket, amelyeket azok az új uniós konnektivitási célok is elismernek, amelyek értelmében 2025-ig minden városi területnek és fő szárazföldi közlekedési útvonalnak, 2030-ra pedig minden lakott területnek 5G lefedettséggel kell rendelkeznie, továbbá fokozni kell a helyhez kötött szolgáltatások és mobilszolgáltatások elterjedését a végfelhasználók körében.

- **A helyhez kötött hálózatok támogatására vonatkozó beavatkozási küszöbértékek összehangolása a jelenlegi és várható technológiai és piaci fejleményekkel**

A javasolt iránymutatás célzott és fenntartható módon fogja elősegíteni a jól teljesítő, helyhez kötött hálózatok kiépítését olyan területeken, ahol a magánberuházók valószínűleg nem ruháznak be, vagy

pedig annak érdekében, hogy megfelelő szintű infrastruktúra elégítse ki a gyorsan növekvő fogyasztói szükségleteket, különösen a vidéki és távoli területeken.

Ezzel összefüggésben a javasolt módosítások a legalább 100 Mbps letöltési sebességű, 1 Gbps-re fejleszthető internetkapcsolat új beavatkozási küszöbértékét állapítják meg. Azokon a területeken, ahol a meglévő hálózatok nem képesek 100 Mbps letöltési sebességet biztosítani, az új hálózatnak a meglévő infrastruktúrához képest megfelelő mértékben (kétszeresére vagy háromszorosára) kell növelnie kell a letöltési sebességet, és kellő mértékben növelnie kell a feltöltési sebességet. Azokon a területeken, ahol jelenleg vagy a tervek szerint legalább egy hálózat biztosít 100 Mbps letöltési sebességet, az új hálózatnak legalább háromszoros letöltési sebességet kell biztosítania, és a meglévő infrastruktúrához képest elegendő mértékben növelnie kell a feltöltési sebességet. Azokon a területeken, ahol jelenleg vagy a tervek szerint legalább két hálózat biztosít 100 Mbps-nél nagyobb letöltési sebességet, az új, állami finanszírozású hálózatnak legalább 1 Gbps letöltési sebességet kell biztosítania.

Továbbá a fokozott feltöltési sebességre irányuló új szükségleteket figyelembe véve az iránymutatás lehetővé teszi a legfeljebb 1 Gbps feltöltési sebességre irányuló, azonosított végfelhasználói szükséglet kielégítését célzó beruházást.

- **A mobil hálózatok kiépítéséhez nyújtott támogatás**

A javasolt módosítások új rendelkezéseket tartalmaznak a mobil hálózatok kiépítésére vonatkozóan, pontosítva az összeegyeztethetőségi elveket.

A megközelítés a helyhez kötött hálózatokra vonatkozó szabályokra és elvekre épül, valamint követi a korábbi esetekben követett gyakorlatot.

Versenyeztetési kiválasztási eljárás keretében kerül sor egy magánszférához tartozó kedvezményezett kiválasztására, a közbeszerzési szabályok elveivel és szellemével összhangban, tiszteletben tartva a technológiasemlegesség elvét.

Az állami beavatkozás a piaci hiányosság azon területeire korlátozódik, amelyeket a tagállam által a végfelhasználói szükségletek – mindenekelőtt a sebesség – tekintetében megfelelőként meghatározott kritériumok alapján, feltérképezés és nyilvános konzultáció során azonosítottak. A jelenlegi nyilvános konzultáció lehetőséget nyújt az érdekelt feleknek arra, hogy észrevételeket tegyenek ezzel a ponttal kapcsolatban. A Bizottság mindenekelőtt azzal kapcsolatban várja az észrevételeket, hogy milyen releváns kritériumok és ezeknek megfelelő értékek lennének megfelelőek a mobil hálózatok tekintetében fennálló piaci hiányosság azonosításához, különös tekintettel a sebességre, a versenytorzulás kockázatainak mérséklése mellett.

Az állami támogatás ösztönző hatásának biztosítása érdekében a támogatott infrastruktúrát nem veszik figyelembe a rádióspektrum-használati joghoz kapcsolódó feltételekből eredő lefedettségi kötelezettségek tekintetében. Az állami támogatás nem használható fel ilyen kötelezettségek teljesítésére, mivel valószínűleg nem jár ösztönző hatással, és így valószínűleg nem egyeztethető össze a belső piaccal. Állami támogatás nyújtható azonban az ilyen kötelezettségekben előírt követelményeken túlmutató szolgáltatásminőség biztosításához.

Az új hálózatnak a meglévő hálózatokhoz képest jelentős javulást kell biztosítania a mobilszolgáltatás rendelkezésre állása, kapacitása, sebessége és versenye tekintetében. Például az önálló 5G hálózatok olyan hálózatnak fognak minősülni, amely jelentős javulást biztosít az előző generációkhoz és a nem önálló 5G hálózatokhoz képest.

Végül pedig a támogatott infrastruktúrához tisztességes és megkülönböztetésmentes feltételek mellett tényleges, teljes nyílt hozzáférést kell biztosítani minden hozzáférést igénylő számára.

- **A helyhez kötött és a mobil hálózatok elterjedését támogató keresletoldali intézkedések (utalványok) formájában nyújtott támogatás**

Különböző keresletoldali intézkedésekre van lehetőség a helyhez kötött és a mobil hálózatok elterjedésének támogatására. A javasolt iránymutatás részletezi ezeket a lehetőségeket, elismerve, hogy ezek közül vannak olyanok, amelyek nem feltétlenül minősülnek állami támogatásnak. Ilyenek például a tájékoztató kampányok vagy az olyan keresletcsoportosítás, amely nem meghatározott üzemeltetőket céloz meg. A támogatásnak minősülő intézkedések esetében a javasolt iránymutatás tükrözi a határozathozatali gyakorlatot és kodifikálja az összeegyeztethetőségi kritériumokat a keresletoldali intézkedések két leggyakoribb formája – azaz a szociális jellegű utalványok és a konnektivitási utalványok – esetében.

A szociális jellegű utalványok akkor tekinthetők összeegyeztethetőnek, ha bizonyos feltételek – többek között a technológiai semlegesség elvének való megfelelés – teljesülése mellett a bizonytalan helyzetben lévő fogyasztókat (pl. az alacsony jövedelmű egyéneket/családokat vagy a végfelhasználók meghatározott kategóriáit, például a diákokat) arra ösztönzik, hogy megfelelő minőségű, helyhez kötött és/vagy mobil széles sávú szolgáltatásokat szerezzenek be vagy tartsanak fenn.

Azok a konnektivitási utalványok, amelyek elősegítik a szolgáltatások olyan speciális kategóriájának elterjedését, amelyekre nincs kereslet, a fogyasztókat és az üzleti végfelhasználókat is megcélozhatják. A konnektivitási utalványok akkor tekinthetők összeegyeztethetőnek, ha ösztönzik a megfelelő minőségű, helyhez kötött és mobil szolgáltatások igénybevételét, bizonyos feltételek teljesülése mellett. Ilyen feltétel többek között az, hogy az utalványrendszereknek időben korlátozottaknak, arányosaknak és technológiailag semlegeseknek kell lenniük.

Az intézkedés nyitottságának, átláthatóságának és megkülönböztetésmentes jellegének biztosítására mindkét típusú utalvány esetében ki kell alakítani a választható szolgáltatók online, nyitott és átlátható nyilvántartását (vagy ezzel egyenértékű alternatív módszert), amely révén a fogyasztók és a vállalkozások szabadon választhatják meg a szolgáltatójukat.

- **Útmutatás arra vonatkozóan, amikor egy üzemeltető saját forrásainak felhasználásával kapcsolódik egy államilag finanszírozott infrastruktúrához annak érdekében, hogy a támogatásnyújtás területén kívül nyújtson szolgáltatásokat (magánkiterjesztések)**

A javasolt módosítások célja annak tisztázása, hogy van lehetőség a hozzáférést igénylők általi magánkiterjesztésekre. A támogatás kedvezményezettje esetében engedélyezett az ilyen magánkiterjesztés, kivéve ha a feltérképezés és a nyilvános konzultáció során kapott bizonyítékok szerint ez a verseny súlyos torzulásához vezetne. A verseny súlyoz torzulásához vezethet például az, ha a) a kiterjesztés olyan szomszédos területre lép be, amelyet már legalább két olyan független hálózat kiszolgál, amelyek az államilag finanszírozott hálózathoz hasonló sebességet biztosítanak, vagy b) a szomszédos területen legalább egy olyan hasonló hálózat működik, amely kevesebb mint öt évvel az államilag finanszírozott hálózat előtt kezdte meg működését. Amennyiben akár az a), akár a b) eset áll fenn, a szomszédos területre történő magánkiterjesztés csak két évvel az államilag finanszírozott hálózat üzembe helyezése után lehetséges.

- **A nagykereskedelmi hozzáférési kötelezettségek kiigazítása a technológiai előrelépés figyelembevétele érdekében**

A széles sávú hálózatokról szóló jelenlegi iránymutatás értelmében a verseny megerősítése céljából és a regionális monopóliumok állami források révén való létrehozásának elkerülése érdekében az állami finanszírozású, helyhez kötött hálózatokhoz hatékony nagykereskedelmi hozzáférést kell biztosítani (ideértve a teljes fizikai átengedést és a virtuális átengedést is).

Az ilyen hozzáférés biztosításának költsége azonban növelheti a nyújtott támogatás végösszegét. A költségek csökkentése érdekében a javasolt iránymutatás rendelkezik néhány kivétellel, valamint megkülönbözteti a támogatott, helyhez kötött hozzáférési hálózatok által kínált nagykereskedelmi hozzáférési termékek különböző típusait az adott intervenciós terület versenyhelyzetétől függően. Ezzel összefüggésben a korlátozott verseny jellemezte területeken kevésbé szigorú hozzáférési kötelezettségeket fognak előírni, például fizikai átengedés helyett a helyi hurok virtuális átengedését

(VULA). Ezzel szemben a versenyképes területek esetében nem fog változni a jelenlegi iránymutatás szerinti gyakorlat, és minden esetben teljes és hatékony fizikai átengedést kell felajánlani.

A mobil hozzáférési hálózatokat támogató beavatkozások esetében az államilag finanszírozott hálózatnak a nagykereskedelmi hozzáférési termékek legszélesebb körét kell biztosítania, beleértve többek között a bitfolyam-hozzáférést, az oszlopokhoz/tartóoszlopokhoz/tornyokhoz való hozzáférést, valamint – amint elérhetővé válnak – az 5G és a jövőbeli mobilgenerációs hálózatok legfejlettebb tulajdonságainak kiaknázásához szükséges hozzáférési termékeket. A hatékony hozzáférés magában foglalhatja a hálózat olyan elemeihez való hozzáférést, amelyek nem részesültek állami finanszírozásban, de amelyek szükségesek ahhoz, hogy a hozzáférést igénylő a szolgáltatásait nyújtani tudja.

A felhordó hálózatokat érintő beavatkozások esetében az állami finanszírozású hálózatnak biztosítania kell a bitfolyam-hozzáférést, valamint az oszlopokhoz/tartóoszlopokhoz, az alépítményekhez és a sötétszálakhoz való hozzáférést.

- **Pontosítások és további útmutatás bizonyos fogalmakkal kapcsolatban, ideértve többek között a következőket: feltérképezés, nyilvános konzultáció, kiválasztási eljárás, a nagykereskedelmi hozzáférés ára, visszakövetelési mechanizmus**

Feltérképezés

Az új iránymutatás tartalmazni fog egy olyan új mellékletet, amely eligazítást nyújt a helyhez kötött és a mobil hozzáférési hálózatokra vonatkozó feltérképezési gyakorlat végrehajtásának módszereiről. A módszertan elsősorban a Bizottság által a széles sávú hálózatokkal kapcsolatos esetek értékelése során szerzett széles körű tapasztalatokon alapul. Támazkodik emellett a BEREC által a Bizottsággal együttműködésben „a hálózatiépítések földrajzi felmérései következetes alkalmazásáról” szóló iránymutatások kidolgozása érdekében végzett munkára; a nagyon nagy kapacitású hálózatokról szóló BEREC-iránymutatásra, valamint a DG CNECT által a DG COMP-pal együttműködésben a széles sávú hálózatok feltérképezése érdekében folytatott korábbi projektekre.

Nyilvános konzultáció

A javasolt iránymutatás további eligazítással és pontosítással kíván szolgálni a nyilvános konzultáció lefolytatásának módjáról. A javasolt iránymutatás mindenekelőtt pontosítja a nyilvános konzultáció időkeretét (legalább 30 nap), valamint azt az időkeretet, amely rendelkezésre áll a tagállamoknak arra, hogy megindítsák a kiválasztási eljárást vagy – közvetlen beruházási modellek esetében – megkezdjék az intézkedés végrehajtását. Emellett módszertant biztosít a jövőbeli magánberuházási tervek értékeléséhez és nyomon követéséhez.

Nyílt kiválasztási eljárás

A javasolt iránymutatás mérlegeli a minőségi kritériumok keretében alkalmazható környezetvédelmi vagy energetikai előírások lehetőségét. A módosítások célja annak tisztázása, hogy a minőségi kritériumok a meghatározott szakpolitikai célokat tükröző környezetvédelmi vagy energetikai előírásokra is vonatkozhatnak.

A nagykereskedelmi hozzáférés ára

A javasolt iránymutatás pontosítja a különböző módszerek alkalmazási körét (közvetett ár, szabályozott ár, költségalapú ár). Kodifikálja továbbá az olyan esetekre vonatkozó gyakorlatot, amelyekben nincs megfelelő referenciaérték vagy szabályozott termék, valamint pontosítja, hogy milyen szerepet játszik a támogatási összeg a nagykereskedelmi ár meghatározásában.

Visszakövetelési mechanizmus

A javasolt iránymutatás pontosítja a visszakövetelési mechanizmusra vonatkozó szabályokat, és csökkenti a mechanizmus alkalmazására vonatkozó küszöbértéket (10 millió EUR-ról 5 millió EUR-ra).